

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XII

Reus Diumenge 8 de Agost de 1897

Núm. 3.336

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes.	Plas.
6 provincies trimestre.	3'50
Extranger i Ultramar.	7
Anueis, a preus convencionals.	

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Farmacia Serra

La que paga més contribució de la provincia

ÚNICA FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

Arrabal Santa Anna, número 80, prop a la plassa de Catalunya

MALALTS DELS ULLS

Lo **DOCTOR BIADA**, oculista del Hospital del S. C. de Barcelona, ex-quefe de clinica y ab titol de las universitats de Berlin y Wurzburg, ex-ajudant dels Drs. Wecker y Landolt de París.

Reb en CONSULTA a Reus, tots los diumenges y dilluns de 9 a 12 y de 4 a 5.

Fonda de Londres.

Los demés dias a Barcelona, Claris, 44, cantonada a la Gran Via, de 11 a una y de 4 a 5.

SECCIÓ DOCTRINAL

Energia es forsa

Castelar, ha dit algunes vegades que s' han acabat os actes de forsa ó siga las revolucions en Espanya, y per mes que digan y pretengan los esperits revoltosos que ns están pintant constantment la revolució a quatre passos, aquesta no vé ni es fàcil que vinga per are y tant. A Espanya s' han acabat las energías, hem soportat y suportem cada dia los mes escandalosos atropells y'l poble, manso que manso ve suportant totas las baixesas ab una mansuetut que fa llástima y dona molt pobre idea del poble que així ho soporta.

Fins Catalunya, la terra clàssica de las revoltes, s' ha rebordonit de tal manera, que ab la mes punible de las paciencias ha vist arrebatat tots sos furs, ha vist modificar totes sas lleys a gust de llegisladors forasters y contraris al esperit de nostra terra, ha vist atropellar tots sos drets y res ha fet per evitarho, a no ser la respetuosos protesta d' uns cuants diputats afiliats tots a alguna de las camarillas polítiques de Madrid. Ab; altre hauria sigut nostre sort, si aqueixas protestas s' haguessin portat a cap ab l' energia propia del poble catalá d' altre temps, si s' hagués fet entendre al poder central que servim per algo mes que pera protestar *respetuosamente*.

Sobre aquest punt, en l' Arxiu del Ministeri d' Estat, de Madrid, se conserva un document de gran valor. En 1601, Felip III donà un decret posant novas contribucions a Vizcaya, lo que constituí un atropell a sos furs, mes l' enérgich poble vasch, reuní sos diputats sota l' arbre de Güernica, segons son costum, y redactaren lo següent document que enviaren al rey en contesta a son decret:

«Havént sapigut que en recompensa als molts y lleals serveys prestats a la Corona per aquest Senyorin, vol V. M. meysprear nostres drets, manant que paguem certas gabelas a que están subjectes los castellans, havém convocat Assamblea general en Güernica y resolt conforme a nostres furs concedits per los reys vestres predecessors, y que avuy se volen posar en duple ab tant de rigor, dirigirnos humilment a vos duplicantvos anuleu lo dearent mental. Lo que demaném es just, y si no s' fa justicia a nostra petició, agafarém las armas pera defensar nostra estimada patria encare que hagim de veure flamejar nostras casas y nostras camps, morir nostras donas y nostras fills, y encare que haguessem de buscar desseguida un altre senyor que ns protegeixi y ns defensi.»

Aquesta valenta protesta espantá al Rey de debó. Lo document portava la fetxa del 12 de Maig de 1601, y al 24 del mateix mes, lo Rey, desde Valladolid, escrivia a la Diputació de Vizcaya que havent consultat

l' Arxiu de Simancas y havent vist los privilegis y furs otorgats per los seus predecessors al poble vasch, retirava sos decrets y confirmava als viscaíns la possessió de sas llibertats.

Aqueix exemple es tan veridich com elocuent. Are pregunto jo: ¿si ls catalans haguessem adoptat sempre semblant actitud enfront los atropells de la gent de Castella, se trobaríem en lo vergonyós estat que avuy nos trobém?

Pobles, preném exemple dels fets de la historia!

JOSEPH ALADERN.

Carta desclosa

Al company N' Anton Pascual y Cugat.

La Pàtria, en sa mes petita extenció, es lo lloch shont un naix, creix y s' educa.

Fora d' ella, lluy ó prop, lo mateix a l' extranger que trobantse en terra catalana, tot lo que a ella fa referencia nos atrau y la pensa s' complau en evocar los més tendres recors, las afeccions que mes nos afalagan, y'l nom d' un esser estimat, com lo de un bon amich, nos fa bategar la cor d' alegria.

Aixó m' ha succehit a mi en aquestas montanyas: sa darrera *carta íntima*, inserta en aquestas columnas y mateix, lloch donant *concells* sobre la manera de fer un viatge per Espanya, cómodo, barato y felis, ha fet reviscolar en mi lo recort del que per las provincias del Nort vaig emprendre en los mesos de Mars, Abril y Maig del passat any, y ab éll algunes escenas que en tot y passar en diferents llocs y regions, Barbastro, Logroño, Vitoria y la Corunya, han presentat los mateixos caràcters y las han motivat iguals causas.

Sanitós y prudent es aconsellar en general y particularment als catalanistas que viatjan, que no fassin exdgeracions de las cosas de la seva terra: mes prudent encare estimularlos a que donguin per no dias las manifestacions *Hombre, VV. los catalanes son muy exclusivistas. Yo no permitiria ese dialecto; pondria unas fronteras!* manifestacions que he tingut la desgracia de sentir en mon viatge de Barbastro a Huesca, en cotxe, per un catalá (?) y un aragonés respectivament, y que en las poblacions abans indicadas tingué la sort de sentir repetit per un castellá y un valenciá; y finalment, considero l' *sumum* de la abnegació poder donar *la callada per resposta* a aquets exabruptes, tant mes, porque si s' estila entre la gent ben educada l' evadir tota disputa, lo que s' consegueix facilment, com no protestar dels mal educats que sense cap ni centener fan escarni de lo que pera nosaltres es sagrat Santuari, ja que Catalunya tan sols nos guarda ls recors de ls infantess y Catalunya es la bona mare comana que ha infiltrat en nostre cor los sentiments de noblesa y ls distintius d' un

caràcter que fá en los bons catalans que no se 'ls confongui ab cap altre?

Mes, per un etzar se sent dir mal de Catalunya en gayres botigas y establiments que no sían cafés ó fondas, y en aquestos encara, quan en alguna taula s' hi troban aplegadas algunas personas que tenen la mateixa professió, la de viatjans de casas de comers y fábricas, casas aquellas que per igual a tots nos pertanyan y per tan una disputa allí, per acalorada que resulti, com per general acaba no mes que ab paraulas mes ó menos mortificants per abdós parts, no trascendeixen al exterior.

May la sanch arriba al riu: gayres vegadas l' esvalot té ressó a mes de quatre passos de distancia del lloch de la acció, y sempre objectant al que tracta d' ofendrens, s' alcanza posarli un bós, tenirlo a ratlla y per consegüent que ns deixi tranquils, donchs un dinar ó un sopar amenisat ab insults per mes que no directes, veritat que son pochos los estómacs que 'l resisteixen?

Me permeto ferli aquestas observacions y ampliacions a la seva darrera *Carta íntima*, no ab la pretensió d' esmenarli la plana ni molt menos ab la intenció de plagiarlo en sas cartas; com tampoch pera donar jo també algun *consell*, donchs me considero sense cap autoritat: ni pore for alardeo de que he visitat totas las principals capitals del Nort de Espanya, puig en son temps ja escrigué en aquestas columnas articles referents al viatge que avuy me podria moure *la vanitat* de consignar; ho he fet tan sols porque com los seus *consells* los trobo molt del cas tots, a excepció del que ab la gent d' altre mena (la mal educada) «lo millor es que ab amor, paciencia y compás, se donguin rahons, ó *la callada per resposta*»; y voldria, y fins li prego si es precis, que mirat baix lo punt de vista de que ls insults no s' fassin directament a nosaltres en particular, sino als catalans, me digués si s' ha de seguir igual conducta que la exposada per vosté en aquell cas concret?

FRANCISCH COLOM ESCODA.

Mas d' en Gomis 4 Agost de 1897.

SECCIÓ EXTRANJERA

FRANSA

Telégramas de Burdeos anuncian que es objecte d' atenció general l' anunci de certas apericions que s' diu hi ha per la nit en la «Fauvette» camí de Zuzon a Talence entre deu y onze de la nit.

Fa vuyt dias segons uns, y més de quinze segons altres, que s' apercibeix en un lloch incult d' aquells voltants un resplandor extraordinari. Dit terreny bordejat per tres camins linda igualment ab la Gironda.

En cuant a la aperició se suposa que es una forma lluminosa de dona que no ha enrahenat encara.

Fa quinze dias que ab dit motiu se reuneix en lo camí de Zuzon un considerable número de personas. L' últim dissapte la multitud fou tant numerosa que la gendarmeria de Talence tingué que intervenir pera dispersarla.

Las personas que pretenen haver vist lo resplandor diuben que camvis de lloch varias vegadas.

Sia lo que sia, lo fet es que aquest assumpto es objecte de l' atenció general de la ciutat de quals punts mes apartats va la gent pera contemplar la aparició.

INGLATERRA

Telegraffan de Londres que S. M. lo rey de Siam acompányat del príncep Chora y d' un numerós sé-

quit se dirigí dijous a Osborne pera visitar a S. M. la reyna Victoria.

Lo rey arribá a Portsmouth a mitj-dia. Lo príncep de Gales, lo duc de York y molts oficials d' exércit y marina lo reberen a la estació y l' acompanyaren a bordo del «Alberta» que l' trasportá a la isla de Wight.

Lo rey Chonlalongkorn després d' haver esmorzat ab lo reyna passá al yacht «Orborne» ahont prengué l' thé ab los prínceps de Gales y de York, regressant després a Londres en tren especial.

AUSTRIA

Telégramas de Viena anuncian que dijous arribá a aquella capital S. M. lo rey de Servia essent rebut en la estació per lo ministre d' aquesta nació y per l' embaixador d' Austria a Belgrado ab tot lo personal de la embaixada.

Després de las presentacions usuals S. M. se dirigí en cotxe al Hotel Imperial pera visitar a son pare, que s' trobava postrat fa temps a consecuencia del reumatisme que pateix.

ALEMANIA

Los diaris de Berlin están conformes en que l' retiro del canceller del imperi, príncep de Hohenlohe, es cosa decidida y que s' efectuará lo més tart a la entrada de la tardor.

Se creu generalment que l' successor del príncep será Mr. de Bulow.

Lo general de Waldersée, qual nom ha sigut citat varias vegadas pera aquest càrrech, ha fet desmentir lo rumor d' estar disposat a acceptar la successió del príncep de Hohenlohe.

Lo general prefereix conservar lo mando de son cos d' exércit.

Mr. de Kæeller, antich secretari d' Estat en l' interior, que s' trobava cessant desde sa desgracia, va a entrar de nou en la administració superior.

TURQUIA

Telegrafian de Constantinopla que la única dificultat que retarda la forma del tractat de pau es la cuestió de la evacuació.

La Porta demana que l' pago de la indemnissació s' efectui en tres plassos escalonats y que la evacuació de la Tesalia se fassi gradualment després de cada pago.

Los embaixadors demanan la evacuació immediata d' aquella provincia y consenten sols en la ocupació de cert punts estratègichs situats al Nort del Peneo, fins lo complet pagu de la indemnissació.

Las potencias sembla que están fermament resoltes a no ceder sobre aquest últim punt.

Lo govern otomá contestant a la nota de Mr. Georgievitch, sobre las invasions dels albanesos a Servia, ha declarat que las noticias sobre aquest fet eran exageradas. No obstant, lo govern ha trasladat al comisari turch de la frontera, y ha demanat que Servia nombri delegats y una comissió d' informació a fi d' aclarir los successos y buscar medis de prevenir la reproducció dels mateixos.

CRÓNICA REGIONAL

Avuy a dos cuarts de den de la nit tindrà lloch en los jardins de la societat «Centro de Lectura» un concert vocal é instrumental, lo qual promet veures molt concorregut a jutjar per los preparatius que hi ha en dita societat.

Pendrán part en dit concert ademés del llorejat «Orfeón Reusense» l' aplaudit tenor D. Gabriel Riba y l' reputat acordeonista D. Ramón Magriñá.

Havém rebut lo segon número de la revista *Tortosa Ilustrada*, escrita exclusivament en castellá.

Nos fá mal efecte que una publicació que ostenta per títol lo nom d' una publicació catalana, se prescindix en sa redacció del idioma catalá. Y nos estranya mes, quan se n' prescindix per omplir sas columnas de treballs castellans d' aqueils que no deixan cap rastre, ni ningú ho trobaria a menos sino s' haguessin escrit.

En cambi, lo darrer número de la revista vasca *Euskalzale* que acabém de rebre, está redactada tota en l' idioma del país y sos treballs resultan interessantíssims. Sobressurten entre ells un curiós de n' Artur Campión y una valenta poesia d' en Felip Arrese. Nostre enhorahona als que aixís treballan en pró de la patria.

Están cridant extraordinariament la atenció de tot Catalunya las cartas del gran poeta Verdagner que publica *La Publicidad* de Barcelona. Com en ellas se fan certas revelacions molt graves en contra certas perso-

nas de gran autoritat y representació, lo públich s' extranya ab justicia de que las ccsas hagi arribat a aqueix terreno, posant en tant grans compromisos y apuros al genial poeta que tanta gloria ha donat a nostre patria.

En lo «Gran Café de Espanya» tindrà lloch aquesta nit un escullit concert per una numerosa banda dirigida per lo professor D. Jascinto Vergés, lo qual se regirá per lo següent programa:

- «Sobre las olas» (walsos).—J. Rosas.
- «Juano de Arco» (sinfonia).—Verdi.
- «Joyeux Ebats» (polka).—Kessels.
- «Au Bord de la Meuse» (bolero).—Humblot.
- «Las zapatillas» (massurka).—Chueca.
- «El flamenco» (pas-doble).—Borrás.

Fa pochos dias publicá lo «Petit Journal» la següent noticia de Carcassona:

«Una vintena de joves árabes, ricament vestits, excitaren ahir en nostra vila la curiositat de la població. Eran escolars d' Alger en viatge d' excursió, baix la guía del inspector de las escolas indígenas de Algeria.

Han marxat en la direcció de Toulouse després d' haver visitat la ciutat.

A Alger hi ha escolas árabes sostingudas pel govern francés.—¿Quán nostres governants establiran en la nostra terra escolas catalanas?

Per lo ministeri de la Guerra s' ha fet saber que l' pllassos pera verificar las redempcions están assenyalsats per la ley de reemplassos reformada que regeix avuy y son los que segueixen: Primer. Pera tots los minyons y per 1,500 pessetas, lo mateix si pertanyen al cupo de la Península que al d' Ultramar, durant dos mesos desde l' ingrés en caixa, ó sia desde l' primer d' Agost a 30 de Setembre.

Segon. Pera l' minyons destinats a Ultramar que no s' hagin redimit en lo pllasso anterior, desde primer d' Octubre fins a deu dias avans de son embarch, per 2.000 pessetas.

Com l' assenyament y distribució del contingent pera la Península y pera Ultramar s' ha de verificar per Real decret en primer de Setembre, resulta que l' minyons que vulguin esperar a coneixe avans de redimirse si per son número l' hi toca servir en un ó altre exércit ó quedar excedents de cupo, ne tenen prou ab esperar a fer la redempció al Setembre.

Segons lo consignat en la vigent ley de cassa, desde l' primer del corrent queda aixecada la veda pera las tórtulas y guatllas en los predis ahont hagi sigut recullida la cullita. Lo dia 15 acabarà per complet la veda, poguent entregarse de plé a sa passió favorita cuants se trobin provists de la corresponent llicencia.

Diuen de Saragossa que l' ánims están excitadíssims ab motiu del crim d' ans d' ahir. Lo poble volgué «linchar» al assésif quan baixá del tren en que l' portava la guardia civil desde l' punt en que fou detingut. Lo Jutjat que entent en l' assumpto es lo militar, donchs lo criminal procedeix del exércit de Cuba, d' ahont regresá per malalt fa dos mesos. Segons sas declaracions, lo crim lo cometé ab ajuda d' un malalt seu. Donaren a sa víctima una ganivetada en lo coll y després li tallaren lo cap. S' ha efectuat un careix entre abdos germans, y d' ell ha tret lo Jutjat instructor lo convenciment de que, efectivament, lo crim lo cometeren los dos.

Lo diumenge vinent se efectuará lo sorteig en la societat «El Círculo» del cuadro que s' trobava exposat en los aparadors de D. March Massó, degut al delicat pinzell del Sr. Escudé y Bartulí.

Lo recaudat en lo dia d' ahir en la Administració de Consums per diferentas especies, puja la cantitat de pessetas 1037'76.

En atenció a que la majoria dels soldats que regressan malalts y ferits de las campanyas de Cuba y Filipinas, no s' han restablert, passats quatre mesos de llicencia que se l' hi concediren, s' ha disposat per lo ministeri de la Guerra, que sens que aquells ho sollicitin, se l' hi concedeixi un ó dos mesos de prórroga pera ingressar en los cossos ahont han sigut destinats ó en los hospitals militars segons l' estat de sa salut.

Correspondencia particular de «Lo Somatent»

Sr. Director de Lo Somatent.
Benvolgut company: Molt d' entassiasme hi ha pera lo concert que donará demá dissapte en lo teatre

Lirich, la aplaudida societat coral «Catalunya Nova» baix la experta batuta del mestre Morera.

Lo programa es lo següent:

PRIMERA PART

- Preludi del acte segon de «Les Monjes de Sant Ailant», (orquesta).—Morera.
- «Los Pescadores» (coro d' homes).—Clavé.
- «Dansa de gnomos» (orquesta).—Morera.
- «Els emigrants d' Irlanda» (coro d' homes).—Geveert.

SEGONA PART

- «Poema sinfónico» Introducció a «L' Atlántida» (orquesta).—Morera.
- «Cansó» de Jausbert de l' opera «La Fada» per l' aplaudit tenor Sr. Morales, ab acompanyament d' orquesta, lletra de J. Massó Torrents.—Morera.

TERCERA PART

- «Marinesca» (coro d' homes).—Morera.
- «Coro n.º 3» de la obra «Las Caramellas (estreno)», lletra de D. Ignaci Iglesias (pel tenor Sr. Morales y l' coro d' homes).—Morera.
- «Sant Ramon» (pel tenor Sr. Morales y l' corus d' homes y noys, ab acompanyament d' orquesta).
- «El Comte Arnau» (coro d' homes y noys).
- «Plany» (pel tenor Sr. Morales y l' coro d' homes).
- «El Rossinyol», estreno (coro d' homes).
- «Els Segadors», (coro d' homes).

A últims d' aquesta setmana ó primers de la vinent, surtirá a la venta l' important llibre «Oracions» del simpátich escriptor en Russinyol.

De V. affm. y company

Lo Corresponsal.

Barcelona 6 d' Agost de 1897.

SECCIO OFICIAL

EL ALBA

En virtud de lo que dispone l' art. 7 dels Reglaments d' aquesta Societat, se convocá als senyors socis a una general ordinaria pera l' próxim diumenge 8 del corrent a las 3 de la tarde, pera la elecció de la Junta y exámen de comptes.

Rens 30 Juliol 1897.—P. A. de la J. de G.—Lo Secretari de torn, Pau Borrell.

Registre civil

del dia 6 d' Agost de 1897

Naiements

Francisca Galcerán Llauredó, de Joseph y de Maria.—Joseph María Fonts Mir, de Joseph y de Josephá.

Defuncions

Gertrudis Savé Pallejá, 69 anys, Sant Francesch, 27.—Francisca Sans Mollavina, 64 anys, Hospital civil.—Narcís Palmada Roca, 36 anys, Plassa de Sant Narcís, 13.

Matrimonis

Cap.

Matadero Públich

Bestiars sacrificats pera l' consum en lo dia d' ahir

Classe	Nº	Kilos. Grams	Satisfet Pts. Cts.
Bous			
Badellas	3	407'200	81'44
Bens	53	746'600	149'32
Cabrils	3	12'800	2'56
Tocinos	9	613'	134'84
			368'16
Desputillas de bestiar de llana y pel			21'13
			Total adeudo 389'29

SECCIO RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Ciriach.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesch

Avuy a dos cuarts de vuit tindrà lloch la Comunió general en Ntra. Sra. del Carme y a dos cuarts de 5 de la tarde la funció mensual acostumbrada.

Administració del Santuari de Nostra Senyora de Misericordia

Se participa als devots de la Verge y al públich en general que s' han posat a la venda las noves estampas litográficas iluminadas de Nostra Senyora de Misericordia y son camari, en lo mateix Santuari y en las tendas de la Vinda Puig y Vinda Sanromá. Solas se venen al pren de 2'50 pessetas y ab cristall y marchino daurat a 10'50 y 12'50 segons los tamany.

Sant de demá.—Sant Romá,

SECCIÓ LITERARIA

Lo viatjant de comers

A mon volgut amich A. Oliva.

Jo crech que l' hauréu vist moltes vegades
 Ab pas adelerat creuhar la terra,
 Al ferm impuls de febre que l' domina;
 Y en sa fás y maneres animadas,
 Hauréu trobat quelcom del que no s' erra,
 Y al cumpliment de son deber camina.
 Simpàtich per demés, talment respira
 Bendat y honradés á tota proba,
 Y en ell la confiança deposita
 La Activitat, que per son fill se l' mira.
 Puig un potent factor la industria hi troba,
 Y son concurs per forsa necessita.
 Nascut en sigle en que l' vapor omplena
 L' espay en terra y mar d' activa vida,
 No pot pas donchs en lo repós groxarse;
 A trevallar la voluntat l' enmena,
 La lluyta es gran, descomunat, sens mida,
 Més es precis en lo combat trobarse
 Nou pelegrí, l' honrés trevall defensa,
 Darrera d' ell hi va cercant la gloria,
 Y deix la llar que dolsoa recorta guarda;
 La caminada es aspre y mols extensa,
 Més á la fi alcansa la victoria,
 Que pel ardit á animós may tarda.
 Y en son romatje anant de poble en poble,
 Estén de lo proigrés la llum intense,
 Boy fent de nous enginys l' apologia;
 Y per sa activitat y trevall noble,
 Lo fruyt del mon modern fecón avensa,
 De la ciutat gran á l' última masía.
 Apóstol del comers jamay se cansa,
 Esclau de son valer tampoch l' atura
 Lo vent, lo frat, y menos la glassada;
 La brusca tempestat ó la bonansa,
 No minvan son dalit, y sols procura
 Complir gelós ab la missió confiada.
 Y dista molt de serne regalada
 La vida del viatjant que vol cumplirne,
 Ab los debers que son cárrech l' imposa;
 Qu' es tasca prou penosa y afanyada
 La seva, més si ayrós ne logra eixirne,
 Intimament son esperit ja gosa.
 Y gosa més, veyent reanimarse
 Pel brugit y seroll la nau angusta
 De la fábrika que ha dias fou tancada,
 Llavors creu grat plaher l' afadigarse
 Per lograrli altre cop vida robusta,
 Y cada jorn revéula enfenyada.
 Si altiva xamaneyá ja fumeja
 Y en l' ayre escriu son nom, ab arrogancia
 Denota clar que lo motor fa vía;
 Y ensemps li diu al qui l' teler meneja;
 Alaba al viatjant la fé y constancia,
 Qu' éll te cerca lo pá de cada dia.

J. PORTALS Y PRESAS.

A la meva mare

¡Ni un cant, ni un cant—deu dir—pera sa mare
 n' arrenca de sa lira!
 Y prou pensi cantarle; avuy encare
 per 'xó mon cor delira,
 qui esclau del pur amor, abans com are,
 lo seu amor l' inspira
 com no l' inspira cap; per més que 's pensi
 que visch enamorat y se 'n convensi.
 L' inspira, y al cercar la inteligencia,
 aqueixa va en sa ajuda,
 volgentse expressar tant en sa presència
 que al fi 's confón, perduda.
 Devant d' amor tan gran, de tanta essencia,
 ma lira 's queda muda,
 y 'm trobe ab cor y cap que no son lliures...
 ¡Si tot lo que sent pogués escriure 's!

J. ANGUERA Y BASSADAS.

SECCIÓ COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 6

D' Ibiza en 2 dias, plant «Barcelonés», de 42 tone-
 ladas, ab carregament de sal, consignat á don Joan
 Mallol.

De Berdiansky y escalas en 19 dias, vapor italiá
 «Elma» de 1018 ts., ab 1.072.500 kilos blat als se-
 nyors Martí Borrás y C., de Reus, consignat á don
 Emili Borrás.

De Bergen y escalas vapor noruech «Aliance», de
 338 ts., ab carregament de bacallá, consignat á la vi-
 da y nebot de P. Ferrer y Mary.

De Valencia en 18 horas, v. «Cervantes», de 296
 ts., ab varis efectes, consignat á D. Joseph María Ri-
 comá.

Despatzadas

Peaa Liverpool y esc., v. «Frutara», ab tránzit.
 Pera Cette y esc., v. «Amalia», ab carregament
 de vi.

Pera Barcelona, v. noruech «Alliance», ab tránzit.

BARCOS A LA CARGA

Directament pera Christiania, Christiansand, Dra-
 men, Staranger, Bergen, Christiansud y Trondhem,
 sortirá lo 12/14 Agost lo vapor «Sulitjelma», que des-
 patxan los senyors Boada germens.

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS
 CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la
 tarde d' ahir:

Interior	64'75	Filipinas	
Exterior	80'85	Aduanas	97'50
Amortisable	78'25	Cubas 1886	96'87
Fransas	16'80	Cubas 1890	79'87
Norts	21'35	Obs. 6 0/0 Fransa	94'
Colonial		Obs. 3 0/0	51'
Paris	30'90	Londres	32'87

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y
 Paris.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat
 y per compte agé de tota classe de valors, compra de
 monedas y bitllets de tots los paissos.

BOLSI DE REUS

Cotisations realissadas en lo dia d' ahir á Barcelona
 facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Anto-
 ni Demestre.

Interior	64'75	Fransas	16'80
Exterior	80'85	Cubas vellas	96'87
Colonial	93'50	Cubas novas	79'87
Norts	21'35	Aduanas	97'50
Obligacions Almansa	80'25	Oblig. 3 0/0 Fransa	94'
		Filipinas	95'37
PARIS			
Exterior	69'27	Norts	
GIROS			
Paris	30'90	Londres	32'87

Cambis corrents en lo dia d' ahir en
 aquesta plassa facilitats per los co-
 rredors de comers D. Joan Vallés,
 D. Joan Llauredó Prats y D. Joan Val-
 lés Vallduvi.

Londres	90 d/f.	00'00	diner	8 d/v.	00'00
Paris	8 d/v.	00'00	Marsella	00'00	

VALORS LOCALS			
	DINER	PAPER.	OPER.
ACCIONS			
Gas Reusense	0'10	0'10	0'10
Industrial Harinera		850	0
Banch de Reus		600	0
Manufacturera de Algodon		500	0
C. Reusense de Tranvia		100	0
rivillegiadas al 5 per cent.		415	

TELEGRAMAS

Madrid 7.

—Tegons l' «Heraldo», l' arrendament dels Con-
 sums no es més que la entrega del matute en grande
 escala á una casa única explotadora.

Tota la premsa está unánime en declarar que de
 no anularse l' arrendament, sobrevindrán sorpresas
 grans.

Altres creuen que no serán sorpresas, sino dis-
 gustos, lo que portará aparellat l' arrendament de
 Consums. Se tem que 'ls successos se compliquin ex-
 traordinariament.

—Telegrafian de la Habana que han sigut reduhitis
 á presó lo director y l' administrador del Hospital mi-
 litar, per suposats abusos en l' exercici de sas fun-
 cions.

—Comunican de Lisboa que l' director de «El Co-
 rreo del Norte», orga del Gabinet, y l' periodista repu-
 blicá senyor Pereira, com resultat d' una polémica ha-
 guda entre abdos, s' han batut á pistola, crasantse dos
 balas sens consecuencias.

La situació s' agrava cada vegada mes. La revolu-
 ción no 's pot ja contenir, ni encara deixant sens apro-
 bar los projectes d' Hisenda. La tirantés entre 'ls má-
 teixos monárquichs s' extrema cada vegada, sens tenir
 en compte que aixó donará més facilment lo triomf als
 republicans, que per sa part se mouhen extraordina-
 riament.

«El Tiempo», orga del senyor Silvela, diu que será
 molt probable que l' arrendament dels Consums tingá
 lo mateix desenllás que l' concert ab las sonas, erque
 pera acometre certas reformas fa falta una autoritat y
 un prestigi de que careix aquest Govern.

—Telegrafian de Viena que ha ocorregut un topa-
 ment de trens en lo que han resultat mes de 20 ferits.
 Les pérduas materials son de consideració.

Lo ministre d' Espanya á Tànger ha cobrat una in-
 demnissació de 700 duros pera l' súbdit espanyol Joan
 Gordo, agredit en lo camí de Larache.

Paris 6.

Los testimonis del anunciat desafío entre l' prímp-
 cep Enrich d' Orleans y l' general Albertoni estarán á
 Paris lo 13, pera convenir las condiciones.

Lo duch d' Orleans diu en telégrama que no accep-
 tará provocació de cap classe després de la del general
 Albertoni.

Sembla que l' Sr. Pini está resolt á reclamar una
 reparació al prímpcep Enrich d' Orleans en nom dels
 oficials italians.

Los testimonis marxarán á Paris y desde allí á Li-
 verpool.

La carta que l' prímpcep Enrich d' Orleans ha dirigit
 á «Le Figaro», de Paris, diu lo següent:

«He contestat als testimonis del oficial Pini que
 considero que tota provocació deu desaparèixer devant
 la del general Albertoni, y he contestat á la del gene-
 ral Albertoni en consideració á sa personalitat, vianter
 si he rebasat los límits del dret que té tot vigter
 á comptar fets notoris que poden ser probats per testi-
 monis y no referint sino una petita part de lo que sé.

Si 'ls italians se consideran ofesos, haurían fet mil-
 llor en demanarme esplicacions que, com sempre, hau-
 ría acceptat.»

—Telegrafian de Brusselas dihent que s' ha cele-
 brat la clausura del Congrès, pronunciantse elocuentes
 discursos.

Després s' ha celebrat un banquet de 120 cuberts en
 obsequi dels representants extranjeros.

En lo banquet ha parlat lo ministre de Justicia de
 Bélgica.

Al Sr. Lastres se li demaná que brindés en espa-
 nyol.

Avuy farán los representants una excursió á Brujas.
 Després se verificará una recepció en lo Congrès
 dels diputats.

Demà farán los congressistas una excursió á Am-
 beres.

—Los enviats del rey Humbert d' Italia han visitat
 al president de la República, Mr. Félix Faure. Aquest
 los condecorará ab la Legió d' Honor, agrahint la corte-
 sia del rey d' Italia.

—Telegrafian de Londres que en lo Parlament s'
 ha llegit lo discurs de la reina tancant la l'legislatura.

Ferrocarril económic de Reus á Salou

Servey de trens de viayers que regirá desde l' dia 1 de
 Juliol de 1897.

SORTIDAS DE REUS

SORTIDAS DE SALOU

MATÍ

MATÍ

Tren núm.	12	à las	4'10	Tren núm.	1	à las	4'56
»	»	»	5'28	»	»	»	6'10
»	»	»	6'44	»	»	»	7'32
»	»	»	7'30	»	»	»	8'17
»	»	»	8'15	»	»	»	19'02
»	»	»	9'06	»	»	»	21
»	»	»	10'43				

TARDE

TARDE

Tren núm.	4	à las	12'35	Tren núm.	25	à las	1'57
»	»	»	1'55	»	»	»	2'34
»	»	»	2'32	»	»	»	3'12
»	»	»	3'10	»	»	»	3'50
»	»	»	3'48	»	»	»	4'28
»	»	»	4'27	»	»	»	5'10
»	»	»	5'08	»	»	»	5'45
»	»	»	5'43	»	»	»	6'22
»	»	»	6'20	»	»	»	7'00
»	»	»	6'57				

NIT

NIT

Tren núm.	44	à las	7'38	Tren núm.	43	à las	7'40
»	»	»		»	»	»	8'17

Las horas se regirán per lo meridiá de Madrid.

Reus 20 de Juny de 1897.

SUPPLEMENT

A

LO SOMATENT

Any XII. REUS, Dilluns 9 d' Agost de 1897, REUS. Núm. 3336.

ASSESSINAT

DEL

PRESIDENT DEL CONSELL DE MINISTRES

Desde las primeras horas de la nit d' ahir comensá á corre la veu de que D. Anton Cánovas del Castillo havia sigut víctima á Santa Agueda, balneari situat á la provincia de Santander, d' una má assessina.

La enormitat del fet, atribuhit á venjansas anarquistas, era objecte unánim de reprobació; que crim d' aquesta naturalesa, per més que fill de mals socials fondos y de difícil solució, comouhen als més indiferents y escéptichs y demanan que totas las classes socials fixin la seva atenció en los medis de estirparlos, porque de lo contrari han de resultar pera la societad un estorb pera sa vida normal é impossibilitarán lo progrés de la humanitat.

La mort violenta del Excm. Sr. D. Anton Cánovas del Castillo, sensible y lamentable en tots temps y circunstancias, ho será molt més pera Espanya en los actuals moments, porque ha de venir segurament á aumentar las dificultats que s' están atravessant y á fer més difícil de lo que 's presentava la solució de la fonda crissis porque la Nació passa.

Degut á la amabilitat del Sr. Comandant Militar poguerem confirmar oficialment aquesta trista nova, sapiguent més tart que també 'n tenia coneixement oficial lo Sr. Alcalde y més tart rebérem de nostre actiu Corresponsal á Madrid los telégramas que á continuació publicuém.

Per més que la noticia corregué tot seguit per cafés y demás sius públichs, hem cregut convenient donarla á conéixer per medi del present «Suplement», en aten-

ció á la importancia que pera la política y 'l pervindre d' Espanya ha de tenir un fet de tanta trascendencia, que ha de meréixer la reprobació y enérgica protesta de totas las personas honradas.

«Madrid 8, 7'20 tarde.—Desde fa pochs moments ha comensat á corre la veu de que havia sigut assassinat á Santa Agueda lo Sr. Cánovas.

Poch després la noticia obtingué confirmació oficial produhint fonda impressió en totas las classes socials.»

«Madrid 8, 8 nit.—Los telégramas rebuts de Santa Agueda ampliant la noticia de la mort del Sr. Cánovas, diuhen que aquest morí de tres tiros que li dispará un anarquista italiá. Per are no tinch coneixement de més details.»

«Madrid 8, 8'10 nit.—Se diu que l' assessí del senyor Cánovas fou detingut. Es italiá y fill de Nápolis.

Aquí la noticia ha causat gran sensació en totas las classes socials, las que sens distinció acudeixen en massa á posar sas firmas en las llistas de la Presidencia.

No 's poden telegrafiar impresions, perquè la nova ha produhit un sentiment tan gran d' estupefacció, que no dona lloch encara á que ningú s' hagi reposat de la fonda sorpresa ab que s' ha sapigut tan desagradable noticia.»

FEDERICO.

Imp. de C. Ferrando.

